

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De curiositate

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

qui dixit saepe penitentia se ductum quod locutus esset, nunquam quod tacuisset. Tum hoc, ad sufectionis magnam esse in omnibus rebus vim. quando singultum etiam & tussim homines attendendo profligantes, cum labore & dolore expulerunt. Silentium autem non fiti modo, ut Hippocrates ait, sed molestia etiam ac dolore vacat.

ὅτι λαλήσας μὲν, πολλάκις μετενόησε, σιωπήσας δὲ, σὸς ἴ- ποτε. καὶ τὴν ἀσκησιν, ὅτι πρῶτον ἐπιτεταται καὶ ἰσχυρὸν ἐ- στί· ὅπου καὶ λυγρὸν καὶ βῆχα αἰθέροισι πᾶσι μὴ πρῶτον ἔ- χῃν ἀσπάζονται, μὲν πόνος καὶ ἀληθῆνος δὲ κεκοιμήσαντο. σιγή δ' ἔμῳνον ἀδύνατον, (ὡς φησὶν Ἰπποκράτης) ἀλλὰ καὶ ἀ- λυπὸν καὶ ἀώδυνον.

PLUTARCHI

De Curiositate commentariolus.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Περὶ πολυπραγμοσύνης.

OMNIVM, quæ non perflerur, aut tenebricosa, fit, vel hyemi tempestatibusq; obnoxiam, desere re fortassis optimū est. si quis tamen ob cōsuetudinem loco eo delectetur, potest ea fenestris trāspolitīs, scalis mutatis, ac ia-

nuis aliquibus apertis, aliis clausis, splendidior, perspicabilior, ac salubrior redigi. quo genere mutationis quidam urbibus magnam utilitatem conciliauerunt. sicut meam patriam ad Fauonium ventum inclinatum, Solisque radios sub vesperam Parnaso incumbentis excipientem, versus ortum conversam à Chærone ferunt. Empedocles vero physicus quodam montis hiatu, unde grauis & insalubris in planiciem exhalabat auster, obturato, creditus est pestem ea regione exclusisse. Quando igitur sunt affectiones quædam morbosæ ac damnosæ, & quæ tempestatem tenebrasq; animo inferant, optimum quidē fuerit eas expellere & solo prosternere, animoque hac ratione serenitatem, lucem purumque spiritum parare. at si fieri hoc nequit, saltem circumagendo & vertendo ita mutandæ sunt, ut commodiores nobis aptioresque fiant. Talis est, quæ se nobis offert, curiositas, cupiditas quædam cognoscendi aliorum mala, morbus neque invidiæ, ut apparet, neque malignitatis vacuus.

Aliena quorsum acute peruides mala,

In propriis cæcus, hominum inuidissime?

transfer extrinsecus; & intro converte curiositatem, si quidem delectaris malorum tractanda historia, domi tibi copiosa est materia.

Quantum ad Alixona aque est, folia aut quot germinat ilex:

tantam multitudinem inuenies peccatorū in vita, & perturbationum in animo, & delictorum in officio. Xenophō ait iis qui familiā probe administrant, suū esse reponendis sacrificiorū vasis, suū cœnæ, suū rusticorum, suum bellicorū instrumentorum locū. tu quoq; itidem habes reposita mala quæ ab invidia, quæ ab obtreccatione, quæ à timiditate, quæ à fordibus illiberalitatis proficiscantur. hæc recenise, hæc ordine cōsidera. fenestras quib. in viciniam prospicis, & diverticula curiositatis occlude: alia aperi que in cōclauē tuam, que in gynæceum, que in familiæ ducant cellas. ibi negocium inueniet non inutile, non malignum, sed cōducibile & salutare, cupiditas ita

Qua prætergressus, quid feci, quid ve reliqui

Infectum, factu quod opus fuit? --

Nunc, quemadmodum in fabulis est Lamiā domi dormire exeam, oculis in quodā vasculo repositis,

ΠΝΟΥΝ ἢ σκατείνω ἢ δυσχείμερον οἰκίαν ἢ νοσώδη φυγεῖν μὲν ἴσως ἀριστον αἰετὸ φιλοσοφῆ πῆσ ὑπὸ σκηνῆς, ἐστὶ καὶ φάτα μετὰ γέλα, καὶ κλίμακα μεταβαλόντα, καὶ ἴσως ἀνοίξασα, καὶ δὲ κλείσασα, λαμπερότερον, ἀπνοῦτέρον, ὑγιεινότερον ἐργάσασθαι, καὶ πόλεις ἴσως οὕτω μετὰ γέλα ἀφέλθωσαν ὡς πρὸ τὴν ἐμὴν πατείδα

πρὸς ζέφυρον αἴεμον κεκλιμένω, καὶ τὸν ἥλιον ἐρείδοντα δείλης ἀπὸ τῆς Παρνασοῦ δεχομένη, ἔπειτα αἰατολάς τραπήνην λέγουσιν ὑπὸ τῆς Χαίρωνος. ὁ δὲ φυσικός Ἐμπεδοκλῆς ὅρεσι ἵνα ἀσφαγὰ βαρῶ καὶ νοσώδη καὶ τῆς πεδίων τὸν νότον ἐμπνέουσαν ἐμφραξῆς, λοιμὸν ἐδόξεν ἐκκλῆσαι τῆς χώρας. ἐπεὶ τοίνυν ἐστὶ πᾶσι νοσώδη καὶ βλαβερά καὶ χεῖμῶνα παρέχοντα τῇ ψυχῇ καὶ σκότος, ἀριστον μὲν ἐξωθεῖν ταῦτα καὶ καθαλῆν εἰς ἕδαφος, ἀδύνατον καὶ φάσ καὶ σπῆμα καθαρὸν διδόντας ἑαυτοῖς· εἰ δὲ μὴ, μεταλαμβάνειν γε καὶ μεταρμόττειν ἄλλως γέπως πρῶτα

γῆρας ἢ στέφοντας. οἷον ἀδύνατον, ἢ πολυπραγμοσύνη, φιλομαγεία πῆσ ἐστὶν ἀλλοτριῶν κακῶν, οὐτε φθόγου δοκῶσαι καθαρθῆναι ἴσως, οὐτε κακῆς.

ἢ τὰ ἄλλοτερον αἰθέροισι βασικανώτατε κακὸν ὄξυδρκεῖς, ὅ δὲ ἴδιον πρῶτα βλέπεις; μετὰ γέλα ἐξωθεῖν, καὶ μετὰ στέφον εἶσω τὴν πολυπραγμοσύνην.

εἰ χεῖρας κακῶν μετὰ χεῖρας ζῶντος ἰσοεῖαν, ἔχεις οἴκει πολλὴν ἀσφαγῆν, ὅσον ὕδαρ κατ' ἀλιζίνος, ἢ δρυὸς ἀμφιπέτηλα, ποσῶτον πλήθος δὴρῆσος ἀμφοτερότων ἐν τῇ βίῳ, καὶ παθῶν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ παρορμαμάτων ἐν τοῖς κατήκοισιν ὡς γὰρ ὁ Ξενοφῶν λέγει

τῆς ἀμφοτερότων ἴδιον εἶναι τῆς ἀμφοτερότων σκῆδων, ἴδιον τῆς ἀμφοτερότων δειψῶνα τόπον, ἀλλὰ καὶ κείσθαι τὰ γεωργικὰ, καὶ εἰς τὰ πρὸς πόλεμον ἔτι σοι τὰ μὲν ἐστὶν ἀπὸ φθόνου κακὰ κείμῶνα, τὰ δὲ ἀπὸ ζηλοτυπίας, τὰ δὲ ἀπὸ δειλίας, τὰ δὲ ἀπὸ μικρολογίας. ταῦτ' ἐπέλεγε, ταῦτα ἀναθεώρησον

καὶ εἰς γειτόνων θυεῖδας, καὶ τὰς παρῶν τῆς πολυπραγμοσύνης ἐμφραξῶν, ἐτέρας δὲ ἀνοίξων εἰς τὴν ἀνδρωγῆν τὴν σκατείνω φερόσας, εἰς τὴν γυναικωνίτην, εἰς τὰς τῆς ἑσπέρωντων διαίτας. ἐν ταῦτα ἔχει ἀσφαγῆς οὐκ ἀχρηστοῖς, σὸς δὲ κακῆς, ἀλλ' ὠφελίμοις καὶ σωτηρίοις, τὸ φιλοσοφῆς τῆς καὶ φιλοσοφῆς, ἐκάστου πρὸς ἑαυτὸν λέγοντος, Πῆσ παρέδωκε; τί δὲ ἔρεξα; τί μοι δεῖν οὐκ ἐτελέσθη;

μὲν δὲ ὡς πρὸς τὰ μύθω τ' Ἀλμῆαν λέγουσιν οἴκει μὲν ἀδύνατον φιλῶν, ἐν ἀγῆφ πνίκοις ὀφθαλμοῖς ἔχουσαν ἀποκρῆμῆς,

ἔξω ὃ περιούσαν ἀποπέρασαι καὶ βλέπειν οὕτως ἡμῶν ἔ-
 κατος ἔξω καὶ πρὸς ἑτέροις τῇ κακῆσι τῆ ἀπειρίαν, ὡς-
 πρὸ φθῶν, ἐπιτήρησι τοῖς ἑαυτῶν ἀμνηστῆμασι καὶ κα-
 κῆσι πολλάκις ὡραζομένην ὡς ἀγνοίας, ὅφιν ἐπ' αὐτὰ
 καὶ φῶς ἔχει μὲν. διὸ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὠφελιμώτε-
 ρός ἐστιν ὁ πολυπραγμων τὰ γὰρ ἐκείνων ἐλέγχει καὶ πρῶ-
 φέρεται. καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς ἃ δεῖ φυλάττειν καὶ διορθῶσαι
 τῶν οἴκων τὰ πλεῖστα παροῦσα, ἔχει τὴν αἰτίαν τὰ ἐξ ὧν ὁπίσθιν.
 ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεύς, ἔδδ' ἐπὶ μητρὶ ἔχε λεχθῆναι πρῶτον
 ὡς ἐμεινέν, ἢ πηθέσθαι ὡς τὸ μύθεος, ὡν ἕνεκα ἦλθεν
 εἰς ἄλδου πυθόμηνος ὃ τῆτο, πρὸς τε αὐτῶν ἔτρεψεν αὐτὸν,
 καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας ἀπέκενε, τίς ἢ Τυρώ, καὶ τίς ἢ καλὴ
 Χλωεῖς, καὶ ἔχε τὴν Ἐπικράτη ἀπέθανεν, Ἀφαιδίη Βερόχου
 ἀπὸ ὑψηλοῦ δόμοιο. ἡμεῖς δὲ τὰ κατ' ἑαυτοῖς ἐπὶ πολ-
 λῇ ῥαθυμίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ ἡμεῖς καὶ ἀμελήσαντες, ἑτέρας
 ἡμεαυτοῦ μὲν, ὅτι τὸ γένηος ὁ πάππος ἡ Σύρος, Θρατ-
 τα δὲ ἢ τῆσι. ὁ δὲ ἴσθι τὰ λατρεῖα τεῖα, καὶ τοῖς πό-
 χους ὅσα ἀποδέδωκεν. ἄξετα ἄλλοι καὶ τὰ τοιαῦτα, πόθεν ἢ
 γυνὴ τὸ δεινὸν ἐπομήρητο, τί δὲ ὁ δεινὸς καὶ ὁ δεινὸς κατ' ἑ-
 αυτοῖς ἐπὶ τῇ γυνίᾳ διελέγητο. Σωκράτης δὲ πρὸς τὴν Ἀγα-
 πορῶν τὴν Ἰουδαίαν λέγων ἔπειθε, καὶ Ἀείσιππος Ὀλυμ-
 πιάσιν Ἰερμάχου συμβαλὼν ἠρώτα. τί Σωκράτης Ἀγα-
 λευόμηνος, ἔτω τοῖς νέοις Ἀγαθήσι, καὶ μικρὰ ἄλλα τῶν
 λόγων αὐτῶ ἀπέρματα καὶ δείγματα λαβῶν, οὕτως ἐμπα-
 θῶς ἔχεν ὡς τε τὰ σώματι συμπεπὲν, καὶ ἡμέτερα πρῶτα-
 πασιν ὡχεῖς καὶ ἰσχυρὸς ἀρχὴ οὐ πλῆθους Ἀδύλαξε διψῶν
 καὶ Ἀφαιδίη μὲν, ἠρύσατο τῆς πηγῆς, καὶ τὸν ἀνδρα καὶ
 τὸς λόγους αὐτῶ καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἰσόρησεν, ἢς ἡ τέλος,
 ὅτι γινώσκαι τὰ ἑαυτῶ κακὰ καὶ ἀπαλλαγῆναι. ἀλλ' ἔτι
 τὸν ἴδιον βίον, ὡς ἀτερπέσατον ἴαμα, πρὸς δὲ ἔχ ὡς
 μῦθοισιν, οὐδ' ἀνακλᾶσαι τὸν λογισμὸν, ὡς φῶς ἐφ' ἑαυτοῖς
 καὶ πρὸς ἀλλοτρίων. ἀλλ' ἢ ψυχὴ γέμουσα κακῶν πρῶτα-
 πῶν, καὶ φεῖπτοσα καὶ φοβουμένη τὰ ἐνδόν, ἐκπηδᾷ ἡ-
 ραξ, καὶ πλαιῖται πρὸς πᾶσι, βίσκευσα καὶ πρᾶξι-
 σα τὸ κακὸν. ὡς γὰρ ὄρνις ἐν οἰκίᾳ πολλάκις, ἔσθῃς
 πρὸς ἀλλοτρίων εἰς γυνίαν καταδύσα σκαλῶν ἐνθάδε καὶ
 Ἀφαιδίη ἄτ' ἐν κρητῆρα μία κρητῆρα πρὸς ἀλλοτρίων οἰ-
 πολυπραγμονες, ὡς ἀντὶς τοῖς ἐν μέσῳ λόγους καὶ ἰσο-
 είας, καὶ ἀμνηστῆμα κωλύει πρῶτα, μὴ δὲ ἀρῆται πρῶ-
 θανομῶν, τὰ κρυπτόμην καὶ λαθάνοντα κακὰ πάσης
 οἰκίας ἐκλέγχοι. καίτοι γὰρ τὸ τῆ Αἰγυπτιᾶ χάρειν, πρὸς τὸν
 ἔρω τῶν τι φέρει συγκεκαλυμμένον, Ἀφαιδίη τῆτο συγκεκα-
 λυτῶν. καὶ οὐδ' ἢ τί πολυπραγμονεῖς τὸ ἀπεκρῆνόμε-
 νον; εἰ μὴ π κακὸν ἡ, ὅσα ἀν' ἀπεκρῆντο. καίτοι μὴ κῶ-
 λαντὰ γὰρ ἴσθιν εἰς οἰκίαν ἀλλοτρίαν οὐνομίζετα πρῶτα-
 πῶν, ἀλλὰ νῦν μὲν εἰσι τρωτοῖ, πάλαι δὲ ῥόπτρα κρῆνόμενα
 πρὸς τῆ ἴσθιν ἀφῆσθιν πρῶτα, ἵνα μὴ τὴν οἰκὸν ἀποποιαν
 ἐν μέσῳ κατὰ λαβῆ ὁ ἀλλοτρίων, ἢ τὴν παρῆνον, ἢ κρητῆ-
 ρῶν οἰκίᾳ, ἢ κρητῆρα τῆς ἡμετέρας ἀφαιδίη. ὁ δὲ πολυ-
 πρᾶξιν ἐπὶ αὐτὰ τὰ πρῶτα πρῶτα, σφῆρος μὲν οἰ-
 κίας καὶ κατὰ τῆς, ὅσα αὐτῶ κατὰ τῆς, ἢ δέως ἡρόμηνος
 κατῆς. ὡν ὃ ἕνεκα κρητῆρα καὶ μοχλὸς καὶ αὐλῶς, ταῦτα ἀ-
 νακαλύπτων καὶ φέρων εἰς τὸ μέσον ἑτέροις. καίτοι καὶ τῶν ἀέμων
 μάλιστα δυσχεραίοντο, ὡς Ἀείσιππος φησὶν, ὅσοι
 τὰς ἀέμων ἀναπέτανουσι ἡμῶν. ὁ δὲ πολυπραγμων οὐτὰ ἰμάτια τῆ πέλας,
 ὅσα τῶν χιτῶνας, ἀλλὰ τοῖς ποίχας ἀπαμφίενουσι,
 τὰς ἴσθιν ἀναπέτανουσι, καὶ Ἀφαιδίη παρῆνικῆς ἀπαλόχρους,
 ὡς πρῶτα, Ἀφαιδίη καὶ διέρπει,

A foras autem egressam inferere oculos & videre : ita
 quisq; nostrum foris & adversum alios malignitatis
 curiositate quasi oculos aptat, in sua ipsius peccata
 & mala impingens sæpenumero ob ignorationem,
 visum iis & lumen nõ adhibēs. Quo fit vt inimicis
 quam sibi vtilior sit homo curiosus. eorū .n. res ar-
 guit & in lucem protrahit, ostēditq; ipsis qd cauere,
 qd corrigere debeant: suas autē maiori ex parte præ-
 terit & nõ videt, attonitus studio aliena noscendi.
 Equidem Vlysses ne cū matre quidem colloq; susti-
 nuit ante quā ē vate audivisset ea quorū gratia ad in-
 feros venerat. his cognitis, & ad matrē se convertit,
 & in reliquas mulieres inquit, quæ Tyro esset,
 quæ formosa Chloris, & cur mortua fuerit Epicasta
 Sublimis funem tecti de culmine necens.
 Sed nos cum nostrarum rerum socordia, ignoratio-
 ne, & neglectu summo, in aliorum natales inquiri-
 mus. scilicet vicini nostri auum fuisse Syrum, auiam
 Thressam: illum tria debere talenta, neq; perfoluif-
 se vsuras. quin & talia indagamus, vnde vxor huius
 redeat, quid iste & iste in angulo inter se sint locuti.
 At Socrates circumibat perierutans, quibus dictis
 Pythagoras fidem sibi parasset. & Aristippus in I-
 schomachum ludis Olympicis incidens, quæsiuit
 quibusnam disputationibus Socrates ita animos a-
 dolescentum afficeret: acceptisque exiguis sermo-
 num eius seminibus atq; documentis, ita vehemen-
 tem sensit animi ardorem, vt & corpus marcesce-
 ret, & plane pallidus gracilisque redderetur. donec
 sitibundus & flagrans Athenas nauigauit, ac ipso de
 fonte haurit, Socratemq; & doctrinam eius atque
 philosophiam cognouit: cuius philosophiæ finis est,
 perspicere sua mala, iisque liberari. Verum quidam
 suam ipsorum vitam, tanquam iniucundissimum
 spectaculum, inspicere, ac rationem veluti lumen
 in sese reflectere non sistent: quippe anima om-
 nigenum vitiorum plena horrens & metuēs ea que
 intus sunt, exsilit foras, & vagatur circum aliena, pa-
 scens & saginās suam vitiositatem. Sicut .n. gallina
 proposito sæpe alimento in angulum aliquem sese
 subducit, vbi vel in sterquilinio vnicum apparet
 hordei granum: ita curiosi in medio sitos sermo-
 nes & historias, & de quibus nemo prohibet aut in-
 dignatur quæri prætereuntes, occultata & latentia
 cuiusq; familiæ mala colligunt. Et quidem scitū est
 illud Aegyptij, qui interrogatus quidnam id esset, qd
 velatum gerebat. ideo, inquit, velatum est, vt igno-
 retur. Tu quoq; dicere curioso, quid inquiris in
 rem absconditam? non celaretur, si nõ esset malum.
 Nisi pulsato prius ostio ingredi in alienam domum
 non est moris: & nunc eius rei gratia ianitores ha-
 bentur. antiquitus malleiannis appensi signum da-
 bāt. ne scilicet alienus matrem familias in medio of-
 fenderet, aut virginem, aut feruum vapulantem, aut
 vociferantes ancillas. Curiosus in hæc ipsa se insi-
 nuat, familiæ quidem bene constitutæ haud liben-
 ter, etiam si rogaretur, futurus spectator: quorū ve-
 ro causa clavis, vectis, & fores inventæ sunt, ea de-
 tegens aliisq; enunciāns. Ventorum, aiobat Aristo;
 molestissimi sunt ij, qui amictum nobis retegunt.
 Curiosus non vestes proximorum, non tunicas,
 sed ipsos parietes detrahit, fores pandit, atque adeo
 venti instar etiam teneram virginem pervadit,

bac
 ritat
 mo
 C
 erant
 bus
 libu
 pere
 ricul
 te
 sen
 seip
 rebat
 Solis
 ipst
 suo v
 precl
 mach
 mear
 arcan
 habet
 opes
 quid
 tur g
 iocant
 celat
 puta
 cis me
 nistra
 geatr
 lateb
 tru &
 quis
 xi :
 du
 sunt
 con
 inqu
 mina
 tatum
 Pr
 Ful
 Ro
 Sp
 Sunt q
 corum
 tioned
 semper
 mni ce
 lo po
 rus hom
 que ino
 aog ilo
 fuctus
 nihil is
 malis, ta
 is que p
 maioru
 beamus
 subite n
 fidæ ser
 paratus
 fragia, p
 re his, &
 dolent
 tem no
 malis &

bacchationes, choreas, & per noctem ductas hilaritates examinans atque calumnians, & quemadmodum in comœdia exagitati Cleonis,

Manus in Actolis, animus in Clopidis

erant: ita curiosi animus simul & in diuitum ædibus est, & casis pauperum, in aulis regum, in cubilibus recens nuptiis iunctorū, omnes res indagat, peregrinorū, principum: has quidem non sine periculo. Nam sicut aconitū aliquis gustans qualitatem eius scrutandi causa prius perit quam saporem sentiat: ita qui maiorum mala rimantur, sæpè prius seipfos pessundant, quàm cognouerint quod quærebant. nam & hos qui præterito copiosissimo hoc Solis, & omnib. circumfuso splendore radiorum, ipsum eius orbem liberè intueri, introq; penetrare suo visu conantur, luminibus capi videmus. Ideò præclare Philippides comicus pœta, cum ei Lyfimachus rex quodam tempore dixisset, Quanam mearum rerum te impertiã? respondit, Modò ne arcano vllò. Quæ enim suauissima & pulcherrima habent reges, ea conspectui sunt exposita, cœnæ, opes, festiuitates solennes, beneficia. si verò arcani quid est, caue accesseris aut moueris. non occultatur gaudiū regis fortuna vtentis secunda, non risus iocantis, nō beneficii apparatus. terribile est quod celatur, tetricum, risu & accessu periculosum: iræ puta alicuius latentis reseruatio, aut supplicii atrocis meditatio, aut riuilitas aduersus vxorem, aut sinistra de filio suspicio, aut de amico diffidentia. fuge atram illam, & se condensantem nubem: non latebit te id quod nunc occultatur, vbi cum tonitru & fulgure eruperit. Quomodo ergo fugiam, inquis? curiositatem auellendo, & auertendo, vt dixi: maximè animo ad meliora & iucundiora traducto. Considera quæ in cœlo, terra, mari, aëre sunt. Aut enim magnarum aut paruorum rerum contemplatione duceris. Si magnarum, de Sole inquire, quæ eius ortuum & obituum sit ratio. examina Lunæ tanquam hominis mutationes, quò tantum luminis infuserit, atq; vnde id recuperet:

*Primum recens cur ex obscuro prodeat,
Fulgore pleno faciem collustrans suam,
Rursumq; postquam visa fuit pulcherrima,
Spoliata sensim luce in nihilum diffluat.*

Sunt quidem hæc nature arcana: sed ei molesta est eorum indagatio. At magnarum rerum de cognitione desperasti: minora scrutare. cur stirpium aliæ semper floreat, vireant, vigeant, suasque opes omni tempore ostentent: aliæ nunc his similes, paulò post, veluti rei familiaris administrandæ ignarus homo, profusus confertim suis copiis, nudæ atque inopes relinquuntur. cur aliæ oblongos, aliæ angulos habentes, aliæ teretes & rotundos edant fructus. Sed fortasse hæc tu noles perquirere, quia nihil iis est mali. Proinde si omnino curiositas in malis, tanquam serpens in lethali materia, versari iisque pasci debet, eam in historias traducamus, malorumque copiam immensam fruendam præbeamus. In historiis enim inueniuntur casus & subitæ mortes virorum, mulierum corruptelæ, infidiæ seruorum, calumniæ amicorum, veneni apparatus, inuidiæ, obrectationes, familiarum naufragia, principum de suo statu deturbatio. Implete his, & oblecta te ipsum, nulli molestiam, nulli dolorem tuorum exhibens. Sed apparet curiositatem non gaudere obsoletis, verum recentibus malis: & nouas tragœdias cum voluptate spectare,

A βακχεῖα καὶ χροεὶς καὶ περυχίδας ἐξετάζων, καὶ σκυφαντῶν. καὶ καθάπερ τὸ κωμωδουμένου Κλέωνος τὸ μὲν χεῖρ ἐν Αἰτωλοῖς, ὃ ἵνοις ἐν Κλωπιδῶν· οὕτω τὸ πολυπραγμονος ὀνοῖς ἄμα ἐν πλοισίων οἴκῳ ἐστίν, ἐν δὲ ματίοις πενήτων, ἐν αὐλαῖς βασιλέων, ἐν θαλάμοις γεγραμῶν πᾶσι περὶ τὰς ζήτησι, τὰ ξένων, τὰ ἠγεμόνων. ὅσδε ἀκινδύνως ταῦτα ζητῶν, ἀλλ' οἷε τίς ἀκρίβως γένοιτο, πολυπραγμονῶν τὴν ποιότητα, φθάσει τῆς ἀεθίσεως παραεὐλῶν τὸ παραδοξολογῶν· οὕτως οἱ τὰ τῶν μείζονων κακὰ ζητοῦντες, παρανομήσεις τῆς γνώσεως ἑαυτῶν.

B καὶ γοὶ τὸ ἡλίου τὴν ἀφθονίαν γὰρ ταῦτι καὶ κατακεχυμένην ἅπασιν ἀκτῖνα παρέρχονται, αὐτὸν ὃ τὸν κύκλον ἀκινδύνως καταβλέπειν καὶ ἀναστέλλειν ὁ φῶς εἶσω βιάζονται καὶ ὁλβύητες, ἀποτυφλοῦνται. εἰς καλῶς Φιλιππίδης ὁ κωμωδοποιός, εἰπόντος αὐτῷ ποτὲ Λεσιμάχου τῆ βασιλέως, τίς σοι τῶν ἐμῶν μετὰ δῶ, Μόνον (εἶπεν) ὡ βασιλεὺς μὴ τὸ ἀπορρήτων. τὰ γὰρ ἡδίστα καὶ κάλλιστα τῶν βασιλέων ἔξω παρέχει, τὰ δειπνα, οἱ πλεῖστοι, αἱ πόρνη γύρεις, αἱ χεῖρες· εἰ δὲ ἐν ἀπορρήτων ἐστὶ, μὴ παρέσθης, μηδὲ κινήσης. οὐ κριπτεται χρεὶ βασιλέως διτυχεύωτος, ὅσδε γέλωτος παίζονται.

C ὅσδε φιλαδεφίας ἀδελφικῆ καὶ χεῖρες· φοβερόν ἐστι τὸ κρυπτόμενον, σκυθεσπόν, ἀγάλασον, δις παρέσθην, ὀργῆς ἕνεκα τῶν πούλων ἡσυχίας, ἢ ἡμφείας βαρυτύμβος σκέψης, ἢ ζήλοστυπία γυναικῶν, ἢ πρὸς ἕν ἑσπία τις, ἢ πρὸς φίλον ἀπιστία. φεύγει δὲ μελαγχολία τὸ καὶ σκυθισμὸν νέφος· οὐ λήσεται σε βροχήσαν, ὅσδε ἀσφάλαν, ὅταν ἐκτραχῆ τὸ νύκρυπτόμενον. τίς οὖν ἡ φυγῆ; πειρασμοσ (ὡς εἶρηται) καὶ μεθολκῆ τὸ πολυπραγμοσύνης, μάστιγα μὲν ὅτι τὰ βελτίω καὶ τὰ ἡδίστα βέλταντι τὸ ψυχρὸν τὰ ἐν οὐρανῷ πολυπραγμοῦται, τὰ ἐν γῆ, τὰ ἐν αἵματι, τὰ ἐν θαλάττῃ. μικρὰν πέφυκας ἢ μὲν γάλων φιλοθεάμων· εἰ μεγάλων, ἡλίον πολυπραγμοῦται, ποδὲ κατῖσι, καὶ πόθεν ἄνεισι; ζήτησι τὰς ἐν σελήνῃ, καθάπερ ἐν ἀνδρῶν μετὰ βολαῖς, ποδὲ ποσὸν κατῖνωλως φῶς, πόθεν αὐτῶν ἐκλήσεται, Πῶς εἴς ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νῆα Περσῶντα καλλιῶντα καὶ πληρημένη. Χαῖτον περ αὐτῆς διγρησάτη φαῖν, Πάλιν ἀναρρεῖ, κατῖ μηδὲν ἔρχεται. καὶ ταῦτα ἀπορρήτα ἐστὶ φύσεως, ἀλλ' οὐκ ἀρῆται ποῖς ἐλέγχουσι ἀλλὰ τὸ μεγάλων ἀπέγνωκα; πολυπραγμοῦται τὰ μικρότερα, πῶς τὸ φυτῶν τὰ μὲν αἰετὸ τέτλη καὶ χλαδί καὶ ἀγάλλεται ποδὲ κατῖ τὸν ἑαυτῶν ὅτι δεικνύμενα πλοῦτον, τὰ ὅν μὲν ἐστὶν ὅμοια τέτοις νύκτι, ὡς περ ἀποικιόμητος ἀνδρῶντος, ἀδρῶτος ἐκχέλωται τὴν ἀεθίσην. γυμνα καὶ πῶρα κατῖ ἀλείπει. εἴτε δὲ τὰ μὲν πρῶτα, τὰ ὅ γυναικῶν, τὰ ὅ ερωγυλοῖς καὶ ἀεθίσην ἐκδίδουσι τὰς καρπῶν; ἴσως ὅ ταῦτα οὐ πολυπραγμοῦται ὅτι τέτοις οὐδὲν κακόν ἐστίν, ἀλλ' εἰ δεῖ πόδων τὸ ἀεθίσην ἐν φαύλοισι υἱοῖν, ὡς περ ἔρπετον ἐν θανασίμοις ὕδασι, αἰετὸ νέμεσται καὶ ἀνατελείειν, ὅτι τὰς ἰσορίας ἀγάλα μὲν αὐτῶν, καὶ ἀβάλα μὲν ἀφθονία κακῶν καὶ πειροισίαν. ἐν ταῦτα γὰρ ἐνεῖσι πρὸς μετὰ ἀνδρῶν καὶ ἀπολακτισμοῖ βίων, φθορῆ γυναικῶν, ὅτι τέτοις οἴκετῆ, ἀναβόλας

D φίλων, ἀδελφικῶν φαρμάκων, φθόνοι, ζήλοστυπία, ναυάγια οἴκων, ἐκ πῶσεως ἠγεμόνων ἐμπὶ πλάσθ καὶ τέρπεσται, ὅσδε ὄνοχλῶν μηδὲν τὸ σκυθισμὸν, μηδὲ λυπῶν. ἀλλ' εἴοικεν ἢ πολυπραγμοσύνη μὴ χεῖρειν ἐὼλοῖς κακῶν, ἀλλὰ περ μῶν καὶ ἀεθίσην καὶ κακῶν βραχυδίας ἡδέως θεῶνται,

E ὅμοια τέτοις νύκτι, ὡς περ ἀποικιόμητος ἀνδρῶντος, ἀδρῶτος ἐκχέλωται τὴν ἀεθίσην. γυμνα καὶ πῶρα κατῖ ἀλείπει. εἴτε δὲ τὰ μὲν πρῶτα, τὰ ὅ γυναικῶν, τὰ ὅ ερωγυλοῖς καὶ ἀεθίσην ἐκδίδουσι τὰς καρπῶν; ἴσως ὅ ταῦτα οὐ πολυπραγμοῦται ὅτι τέτοις οὐδὲν κακόν ἐστίν, ἀλλ' εἰ δεῖ πόδων τὸ ἀεθίσην ἐν φαύλοισι υἱοῖν, ὡς περ ἔρπετον ἐν θανασίμοις ὕδασι, αἰετὸ νέμεσται καὶ ἀνατελείειν, ὅτι τὰς ἰσορίας ἀγάλα μὲν αὐτῶν, καὶ ἀβάλα μὲν ἀφθονία κακῶν καὶ πειροισίαν. ἐν ταῦτα γὰρ ἐνεῖσι πρὸς μετὰ ἀνδρῶν καὶ ἀπολακτισμοῖ βίων, φθορῆ γυναικῶν, ὅτι τέτοις οἴκετῆ, ἀναβόλας

F φίλων, ἀδελφικῶν φαρμάκων, φθόνοι, ζήλοστυπία, ναυάγια οἴκων, ἐκ πῶσεως ἠγεμόνων ἐμπὶ πλάσθ καὶ τέρπεσται, ὅσδε ὄνοχλῶν μηδὲν τὸ σκυθισμὸν, μηδὲ λυπῶν. ἀλλ' εἴοικεν ἢ πολυπραγμοσύνη μὴ χεῖρειν ἐὼλοῖς κακῶν, ἀλλὰ περ μῶν καὶ ἀεθίσην καὶ κακῶν βραχυδίας ἡδέως θεῶνται,

Nunc ille mi rastris exercenti solum,
Fuerit quibus pax facta conditionibus,
Narrabit. hac enim scelestus obambulans
Nunc curiosè querit ille. --

Sed curiosi rus, vt rem obsoletam, frigidam, & tra-
gædiis carentem fugientes, in tribunal, forum,
portusq; se intrudunt, quærentes Novine aliquid?
Atqui manè fueras in foro: aut putas trium hora-
rum spacio vrbs statum esse immutatum? At enim
si in aliquem incidit qui habet quod narret, huic
ab equo delapsus dextram iniicit, amplexusque
hominem & exosculatus, audit. Si verò occurrens
aliquis dicat nihil esse noui, indignabundo similis,
Quid ais, inquit? non fuisti in foro? non præter-
gressus es curiam, non compellasti eos qui ex Ita-
lia venêre? Egregiè Locrorum principes, qui per-
egre venientem, & quærentem ecquid noui, mul-
tauerunt. Nam sicut coqui pecudum, piscatores
piscium vberem prouentum: ita curiosi multorum
malorum exoptant exortum, multorumq; nego-
tiorum, & res nouas ac mutationes: vt semper ve-
nari aliquid & maclare possit. Rectè etiam Cha-
rondas, qui vetuit ne quis ciuium in comœdia tra-
duceretur, præter adulteros & curiosos. videtur e-
nim adulterium curiosa in alterius voluptatè esse
inquisitio, eorumq; indagatio que absconditur &
plerosq; latent. & curiositas corruptela est ac de-
nudatio arcanorum. Iam necesse est, vt multarum
rerum cognitioni loquacitas comitetur. itaq; Py-
thagoras etiam adolescentib. silentium quinquen-
nium durans iniunxit, echemythian à sermone
cohibendo dictum. Curiositatem autem non po-
test nō subsequi maledicentia. quæ enim libenter
audiunt, libenter etiam loquuntur: & quæ ab aliis
studiosè colligunt, apud alios cum gaudio efferunt.
Quo fit, vt cum aliis malis hic morbus etiam cupi-
ditati ipsorum sit impedimento. Omnes enim à
curioso sibi cauent, & sua cum celant, & neq; agunt
libenter curioso inspectante, neq; loquuntur au-
diente: sed & consultationes in aliud tempus rei-
ciunt, & deliberationes, donec is homo sese amo-
ueat. quod si arcano alicui proposito, aut rei seriatim
tractationi superueniat curiosus, veluti cibum ac-
currente fele tollunt è medio & occultant id de
quo agebatur. vt plerunq; ea que aliis dicenda spe-
ctandaq; committuntur, solis curiosis neq; videre
neq; dicere contingat. Eadem de causa etiam om-
nis fides curioso derogatur. nam seruis & pere-
grinis facilius credimus epistolas atq; litteras & si-
gilla, quàm amicis & familiarib. curiosis. At Bello-
rophontes ille litteras, quas in seipsum scriptas fe-
rebat, non aperuit: sed sua vsus continentia, tam
litteris quàm vxore regis abstinuit. Incontinentiæ
enim est curiositas, vt & adulterium: accedente ad
incontinentiam atroci stultitia atq; insania. Tot
enim præteritis communib. & publicatis mulieri-
bus impetu ferri ad inclusam vnam atq; sumtuosa-
sam, sæpenuero etiam deformem, extremæ est
dementiæ. Atqui eadem est ratio curiosorum.
Ommissis namq; puleris multis spectaculis, auditio-
nibus, scholis, disputationibus, aliorum litteras re-
signant, aures parietibus vicinorum applicant,
& cum seruis eorum atque mulierculis susurros
miserunt. plerunq; id non sine periculo, sem-
per cum turpitudine. Proinde vt quàm fieri po-
test maximè à vitio suo abducantur curiosi, vtile
erit ipsis, si præterita in memoriam sibi reuocent.

A εἶτά μοι σκάπτων ἔρεϊ, ἐφ' οἷς γέρονται αἱ ἀγαλῦσες; Ταῦτα
γδ' οὐ πολὺ παλαιῶν ὁ κατὰ ἔθος ὡσεὶ πατεῖ. οἱ δ' πολὺ-
πράγμονες, ὡς ἑωλόν τι πρῶτα καὶ ψυχρὸν καὶ ἀβράζωδον,
φθίνοντες τ' ἀρχαίαι, εἰς τὸ βῆμα καὶ τ' ἀρχαίαι καὶ τὸς λι-
μῶνας ὠθιῶνται μὴ τι χαλόν; οὐ γδ' ἢς παλαιὰ τ' ἀρχαίαι; τί
οἶν; ἐν ὧραις τρεῖσιν οἶει τ' πόλιν μετὰ κεκοσμηθῆσθαι; οὐ μὲν
ἀλλ' ἂν μὲν τις ἔχη τι τοιοῦτον εἰπεῖν, κατὰ ἔθος ἀπὸ τῆς ἵππου
δδξιστάμους καὶ κατὰ φιλήσας, ἔστηκεν ἀκροάμενος. εἰ δ' ὅ
ἀπορήσας εἰπήσας ὅτι οὐχὲν χαλόν, ὡς ἀκροάμενος, τί λέ-
γεις; (Φησὶν) οὐ γέρονται κατ' ἀρχαίαι; οὐ παρελήλυθας τὸ
B φρατῆριον; ὅσδ' τοῖς δὲ Ἰταλίας ἠέρισιν εἰτετύχησας; δὲ
καλῶς οἱ τῶν Λοκρῶν δέροντες· εἰπεῖ γὰρ τις δὲ ἀποδη-
μίας παροῦσιν ἠρώτησε μὴ τι χαλόν, ἔστημισαν αὐτὸν. ὡς γδ'
οἱ μάγειροι φορῶν δ' ἔχοντα βοσημάτων, οἱ δ' ἀλιεῖς ἰχθύων,
οὕτως οἱ πολὺπράγμονες δ' ἔχοντα φορῶν κακῶν, καὶ πλη-
θος πρῶταμάτων, καὶ χαλότητος καὶ μετὰ βολῆς, ἵνα αἰεὶ τι
διδραμεῖν καὶ κατὰ κέρτερον ἔχουσιν. δὲ ὅ καὶ οἱ τῶν Θεσίων νομο-
θέτης κημεδέσθαι γδ' ἐκώλυσε τὸς πολίτας, πλὴν μοιχῶν
καὶ πολὺπράγμονας. εἴοικε γδ' ἢ τε μοχρία, πολὺπράγμο-
C σιῶν τ' ἀλλοτείας ἠδονῆς εἶ, καὶ ζήτησις καὶ ἔρδινα τ' φυλά-
σῶν καὶ λαϊθανόντων τὸς πολλοῖς· ἢ τε πολὺπράγμο-
σιῶν, καὶ ἀλιεῖς ὅσδ' καὶ φθορῆ καὶ ἀποκρύπτουσι τῶν ἀπορρή-
των, τῆ μὲν οἶν πολυμαθία τ' πολυλογίαν ἔπειτα συμ-
βαίνει. δὲ καὶ Πυθαγόρας ἔταξε τοῖς νέοις πενταετησίω πλὴν,
ἐχμυθίαν παροῦσας τῆ δ' ἀπειρία τ' κακοδοξία
ἀνάγκη σωμαχολογίαν. ἀ γδ' ἠδέως ἀκροῦσιν, ἠδέως λα-
λοῦσι, καὶ ἀ παρ' ἄλλων ἀουδῆ σιλλέγρσι, πρὸς ἑτέροις
μὲν γράς ἐκφέρεσιν. ὅθεν αὐτοῖς μὲν τῶν ἄλλων κακῶν
δύοσσημα καὶ πρὸς τὴν ὀπίσθια ἐμποδῶν ὅσδ' πρῶτες
γδ' αὐτοῖς φυλάττονται καὶ ἀποκρύπτονται, καὶ οὐτε πρῶ-
D ξαί τι πολὺπράγμονος ὀραῖος, οὐτε εἰπεῖν ἀκροῦστος, ἠδέως
ἔχουσιν· ἀλλὰ καὶ βουλάς ἀνατίθενται, καὶ σκέψας πρῶ-
τάμων ὑπεβάλλοντα, μέγιστον ἀν' ἐκποδῶν ὁ τοιοῦτος γέ-
νηται. καὶ ἢ λόγου ἵκός ἀπορρήτου παρόντος, ἢ πρῶξως
πρὸς ἀσας περὶ νομῶν, αἴηρ πολὺπράγμων ὀπίσθια, κα-
τά τῶν ὄφον, γαλῆς πρῶξ δραμῆσος, αἴρσιν ἐκ μέσων καὶ ἀπο-
κρύπτουσιν· ὡς τε πολλάκις τὰ τοῖς ἄλλοις ῥητὰ καὶ θαυτὰ, τὸ
E τοῖς μόνοις ἀρρήτα καὶ ἀτάτα γίνεσθαι. δὲ καὶ πρῶξως ἀπάσης
ἔρημος ὁ πολὺπράγμων ὅσδ' οἰκέτας γρῶν καὶ ξένοις πρῶξως
μυθῶν ὀπίσθια καὶ γράμμασιν καὶ σφραγῖδας, ἢ φίλοις
καὶ οἰκίοις πολὺπράγμων. ὅ δ' Βελλεροφόντης ἐκεῖνος ὅσδ' ἔ-
καθ' ἑαυτὸν γράμμασιν κημίζων ἔλυσεν, ἀλλ' ἀπὸ πρῶξως τ' ὀπί-
σθια τῆ βασιλέως, ὡς τ' γυναικῶν, ἀπὸ τ' αὐτῶν ἐγκρα-
τεία, ἀκροῖας γδ' ὁ πολὺπράγμων εἶν, ὡς καὶ ὁ μοιχεύειν, καὶ
F πρὸς τῆ ἀκροῖα, δεινῆς ἀνοίας καὶ ἀφροσύνης. ὅ γδ' ποσῶ-
τας παρελήλυθα κρινῶν καὶ δειδημοσιωμῶν γυναικῶν, ὅτι
τὴν κατὰ κέρτερον ὠδεῖσθαι καὶ πολυτελῆ, πολλάκις (ἀν' οὐ-
τω τύχη) καὶ ἀμορφονοῦσαν, ὑπεβολῆ μερίας καὶ πρῶξ-
φροσύνης· ταῦτον ὅ οἱ πολὺπράγμονες ποιοῦσι, πολλά καὶ
κατὰ θαυμάσια καὶ ἀκροῖα καὶ γράς καὶ ἀπαι-
σῶς παρελήλυθες, ὀπίσθια δὲ ἀρῶντος ἀλλοτεία, καὶ πρῶξ-
βάλλοισι γαίτων πύχσις τὰ ὄπτα, καὶ συμψυχεῖσιν οἰ-
κέτας καὶ γυναικῶν, πολλάκις μὲν ὅσδ' ἀκινδύνως, αἰεὶ ὅ
ἀδδξως. δὲ καὶ χηρῶν ὡς ἐνι μάλιστα πρὸς τὴν ἀποδρ-
πὴν τοῖς πολὺπράγμων, ἢ τ' πρῶξως ὀπίσθια ἀνάμνησις.

Vide Theophr
Characteres
cum cum me
Cassuboni.

αὐτῆς ἀφεκτέον. εἰ γὰρ ὑπὸ σοῦ πειθεὶς ἀφικόμενον παρὰ
 αὐτῷ, ἴσως δὴ με πάλιν ἀναπεισεῖεν αὐτὴ καὶ μὴ χρλόζοντα
 φοιτῶν, θεῶσά τε καὶ τῶν ἄλλων ἡδονῶν πολλὰ τῶν
 ἀποδῆς ἀξίων. ὁμοίως δὲ Ἄλεξάνδρος εἰς ὅλην ἠλθε τῆς
 Δαρείου γυναικός, ἀπαρπεσάτης ἐξ ἡλερομένης, ἀλλὰ
 παρὰ τῆς μητέρας φοιτῶν αὐτῆς παρδύτην οὖσαν, ἔχοντα
 μείνε τῆς καὶ καλῶς ἰδεῖν ἡμεῖς ὅτις φορεῖται τῶν γυναι-
 κῶν ὑποβάλλοιτες τὰ ὄμματά, καὶ τῆς θυρίδων ἐκκρεμα-
 νιώτες, ὁδὸν ἀμύρτωμεν δοκῶν, ἔτις ὀλιθῶν καὶ ῥυ-
 θῆναι ἀπόμα τῆ πολυπραγμοσύνην ποιῶντες. ἐστὶ τοί-
 1 νου καὶ παρὰ δικαιοσύνης ἀσκησι, ὑπερβίωσιν ποτε λήμια
 2 δίκαιον, ἵνα πόρρω τῆ ἀδίκων ἐπίσης σκαυτῶν ἐξῆ. καὶ παρὰ σω-
 φροσύνην ὁμοίως, ἀποχέου ποτε γυναικός ἰδίας, ἵνα μη-
 3 δεποτε κινήσῃς ὑπὸ ἀλλοτείας. τὸ το δὴ ὁ ἔτος ἐπάγων τῆ
 πολυπραγμοσύνη, πειραὶ καὶ τῆ ἰδίων ἐνια τῶν ἄλλων πῶ-
 τε καὶ παρὰ εἶν, καὶ βελομένης ἑνὸς ἀγέιλαι πῆ ὅτι τῆ οἰκίας,
 ὑπερβαλέας, καὶ λόγου παρὰ ὅσων λελέσθαι δοκῶντας, ἀπῶ-
 4 σαδα. καὶ γὰρ τῆ Οἰδίποδα τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἢ παρὰ ἐργία
 5 παρὰ εἶβαλε. ζητῶν γὰρ ἑαυτὸν ὡς οὐκ ὄντα Κορινθίου ἀλλὰ
 ξένου, ἀπῶντισε τὰ Λαίω, καὶ τῶν ἀνελών, καὶ τῆ μητέρα λα-
 βῶν ὅτι τῆ βασιλεία γυναικῆ, καὶ δοκῶν ἐξῆ μακάριος, πᾶ-
 λιν ἑαυτὸν ἐζητεῖ, καὶ τῆς γυναικός οὐκ ἐπίσης, ἐπὶ μάλλον ἢ
 λεγχε τῆ σκευδῶν γέροντα, πᾶσαν παρὰ φέρων ἀνάγκη
 τέλος ὅτι τῆ παρὰ μακρός ἢ δὴ παρὰ φέρων αὐτὸν τῆ ὑπονοία,
 καὶ τῆ γέροντος ἀναδοήσαντος, Οἴμοι παρὰ αὐτῶν γ' εἰμὶ τὰ
 δεινῶ λέγειν, ὁμοῦς ἔζημῶντος ὑπὸ τῆ πάθους καὶ σφαδά-
 ζων ἀποκρίνεται, Κἀγὼ γ' ἀκούειν· ἀλλ' ὁμοῦς ἀκούσειον.
 ἔτω πῆ ὅτι γλυκύπικρος καὶ ἀκατάρατος ὁ τῆ πολυπρα-
 γμοσύνης γρηγορισμός, ὡς παρὰ ἔλκος ἀμῶσων ἑαυτὸν
 ὅτῳ ἀμύσσηται. ὁ δὲ ἀπῶν μακρός τῆ νόσος ταύτης καὶ φύσει
 παρὰ ἄγνοιας ἢ τῆ δις χερῶν, εἴποι δὴ, Ὡ πότνια λήθη
 τῶν κακῶν, ὡς εἰ σφῆ. δὲ καὶ παρὰ ταῦτα σκευδῶν αὐ-
 τῆς, ὅτις οὐκ ἔχουσι μὴ τῆ καὶ μὴ δὲ κατεπευσεμῆ-
 νως λύσαι, καὶ τῶν οἱ πολλοὶ ποιοῖσιν, δὴ αἱ χεῖρες βραδυ-
 νωσιν, τοῖς ὁδοῖσι τῆς δεσμοῖς ἀναβιβρώσχητες ἀγῆλου πο-
 δῆν ἡκόντος, μὴ παρὰ δραμῆν, μὴ δὲ ἔξανα τῆ ὡσιν. φίλου ἡ-
 νος εἰπὸντος, ἔχω σοί τι καμὸν εἰπεῖν παρὰ ἄγνημα, μάλλον, εἰ τι
 6 χρῆσιμον ἔχεις ἢ ὠφέλιμον. ἐμοῦ ποτε ἐν Ρώμῃ ἀγαλε-
 ρομένης, Ρῆσυχος ἐκείνος ὁ ὑπερὸν ἀπέκτεινε Δομετίανος τῆ
 δόξη φθονήσας, ἡκράτο, καὶ ἀπῶ μῆσιν γραμῶν τῆς παρελθῶν
 ὅτις οὐκ ἔχουσι ἀπῶ Κἀθρος ἐπέδωκε ἡμομένης ὅτις οὐκ ἔχουσι, κα-
 7 μὸν ἀγελιπὸντος ὅπως ἀναγῶ πῶ ὅτις οὐκ ἔχουσι, οὐκ ἔχουσι ἡτέλη-
 σεν, ὁδὸν ἔλυσε παρὰ τῆ ἢ διεξελθεῖν ἐμὲ τῆ λόρην, καὶ ἀγα-
 λυδῶν τῆ ἀπερατήριον. ἐφ' ὧν πᾶντες ἐθαύμασαν ὅ
 8 βάρους τῆ ἀνδρός. ὅτῳ δὲ πῆ οἷς ἔξῆσι ῥέφων ὅ πολυπρα-
 γμον, ἰσχυρὸν ἀπαρὰ ἄσσηται καὶ βίασιν, οὐκ ἔχουσι ῥαδίως παρὰ
 ἀ κεκαλυπτα φερομένης ἀπῶ σκευδῶν, καὶ τῆ δυνάτους
 ὅτιν. ἀλλ' ὅτις οὐκ ἔχουσι ἀπῶ οὐκ ἔχουσι οὐκ ἔχουσι, φίλων σκευδῶν
 9 ἀπορρήτους ἑαυτοῖς ἀπῶ ἀλλοιοῖσιν, ἱερῶν ἀ μὴ γέμισ ὅτιν
 γίνονται ἡκατά, τῶν οἷς ἀβάτῆς παρὰ οἷσι, παρὰ ἄγνημα καὶ λό-
 ρης βασιλικῆς ἀνερθῶσι. καὶ τῆ τῆς γε τρεῖς οἷς
 10 ἀνάγκη πᾶντα γινώσκειν, ἐπαρὰ τῆς οἷς ποιῆ, ὅ τῆς λεγ-
 11 μῶν ὡσιν καὶ παρὰ τῆς γέμων ἡμῶς. ὡσιν οἷς μὴ
 οὐκ ἔχουσι ἔχουσι ὁ νέος Δαρείος, ἀπῶ ἑαυτῶν, καὶ
 12 πᾶντες ὑπορῶντος καὶ δεδικῶς. πῆ δὲ παρὰ τῆς

A abstinendum. si enim nunc tibi parens ad eam ve-
 niam, fortassis ipsa rursus mihi persuaserit etiam
 cum ociosus non ero ad se ventitare, spectare, &
 affidere, multis rebus seriis neglectis. Et Alexander
 Darii uxorem, quia formosissima dicebatur, no-
 luit in suum venire conspectum: sed ad matrem
 eius aulam accedens, videre iuuenem & pulcram
 non sustinuit. Nos lecticis mulierum oculos subii-
 cientes, & eos a fenestris suspendentes, nihil pec-
 care nobis videmur, adeo lubricam & ad omnia
 fluentem curiositatem facientes. Proinde etiam
 ad iustitiae exercitationem facit, aliquando captu-
 ram honestam omittit, ut longè abesse ab inho-
 nestis adfuescas. & ad temperantiam conducit, in-
 terdum propria abstinere uxore, ne unquam in a-
 liena commoveare. Hunc morem in curiosita-
 tem introducens, conare etiam tuorum quaedam
 aliquando furda aure praetermittere ac clausis o-
 culis: & volentem aliquid de rebus domesticis
 nunciare, differre, & quae de te dicta videbuntur,
 non admittit. Etenim Oedipum quidem curio-
 sitas in extremas coniecit calamitates. Quarens e-
 nim seipsum, ut qui non Corinthius esset, sed pere-
 grinus, Laio occurrit, eoque necato, matrem cum
 dote regni uxorem duxit. cumque videretur felix,
 rursus seipsum quaerebat, & prohibente uxore
 tanto magis examinavit senem totius rei consci-
 um, omni necessitate vrgens. tandem re iam ei su-
 spicionem iniiciente, & sene exclamante,
Hec, restat hoc nunc, dicere quod grauissimum est:
 tamen affectu inflammatum atque tremiscens ait,
Mihiq, durum auditu. sed tamen audiam.
 Ita pruritus quidam est curiositatis dulcedini ama-
 rorem habens permixtum & effraenis, tanquam
 vulnus sibi ipsi sanguinem eliciens ubi fauciatur.
 Qui verò liberatus hoc morbo est, & natura placi-
 dus, is ubi aliquid mali ignorauit, dicet secum,
Veneranda malorum obliuio, quantum sapis?
 Quare ad hoc etiam adfuescendum est, ut allatam
 epistolam non statim neque festinanter soluas, quod
 multi faciunt, manibus cunctantibus, dentes vincu-
 lis iniicientes, eaque morsu rumpentes. nuncio ali-
 cunde veniente non accurras neque affurgas. amico
 aliquo dicente, Habeo noui aliquid quod tibi di-
 cam, respondeas, Malim vtile aliquid & conduci-
 bile. Ego cum aliquando Romae disererem, Ru-
 stico (quem postea Domitianus inuidia gloriae e-
 ius impulsus interfecit) me audienti, interueniens
 miles epistolam a Caesare missam tradidit. hic ego
 intermittere cum vellem orationem, ipsique spa-
 cium legendi litteras concedere, renuit ille, neque
 ante epistolam soluit, quam ego perorassem &
 missa esset schola: omnibus viri grauitatem admi-
 rantibus. At verò ubi aliquis potentia & licentia
 praeditus vitium curiositatis alit, idque vires & vio-
 lentiam acquisiuit: is iam non facile abstinere ab
 his, quibus ipsi interdictum est, potest. nam qui hoc
 modo sunt affecti, et epistolas resignant, & con-
 filiis amicorum arcanis sese ingerunt, sacra quae
 cerni ab ipsis est nefas intuentur, loca inaccessa
 calcant, res & sermones regum scrutantur. Sanè
 tyrannos, quibus omnia cognoscere est necesse, in-
 uisissimos reddit hoc genus hominum, qui auscul-
 tatores & delatores appellantur. Primus Darius
 minor auscultatores vsurpauit, sibi ipsi non cre-
 dens, omnesque habens suspectos atque metuens.
 Delatores, quos ipsi Protagogidas nominabant,

Dion
 dem
 artip
 plicio
 tribu
 res tan
 lium
 riosi
 exqu
 riu,
 inuen
 oborta
 promer
 quoldam
 itrepu
 molario
 Similis
 tini dela
 bant, qu
 dere, in
 didisse
 curiosi
 cum inu
 similis
 P I
 qui pul
 copiam
 tem pon
 nalem be
 videas, qu
 cunia imp
 argeto va
 confident
 habent
 fiorerū
 alio malo
 uitariū toll
 tur, & cib
 Da palli
 si quis plur
 auaritiā
 auctis opib
 id quod in
 Tuon re
 quippe nos
 operculo
 impleuit
 gdotū, can
 ad difficilia
 auerfo. Est
 cientium
 gentura
 oliuas, sed a

Dionysii inter Syracusanos sparferunt. quos quidem delatores conuersione rerum facta primos arripuere Syracusani, & exquisito tympani supplicio affecerunt. Calumniatorum enim genus, e tribu & curia curiosoru est quanquam calumniatores tantum id scrutantur, an malum aliquis consilium ceperit, an aliquid flagitii perpetraverit: curiosi etiam calamitates quæ nolentibus acciderunt, exquirunt inq; medium proferunt. Quin & aliteriu, id est scelerosum, a curiositate principio aiunt inuenisse. narrant enim penuria frumenti Athenis oborta, ita ut quibus esset triticu, id non in publicu promerent, sed domi suæ per noctem molerent: quosdam obambulasse qui molarum obseruarent strepitum, atq; inde hoc nomen reportarent, quasi molarios si diceret. est enim alieni Græcis molere. Similis est origo vocabuli Sycophanta: quem Latini delatorẽ, puto, dicerent. Eos enim sic appellabant, qui, cum prohibitum esset ficus exteris vendere, iudiciu de iis deferebant, qui foras ficus vendidissent. Atq; hoc non inutile est considerari a curiosis, ut studii sui pudore afficiantur, quod ipsis cum inuisissimis atq; molestissimis hominibus ob similitudinem & cognationem rei est commune.

A οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακούσιοις κατέμιξαν ὅθεν ἐν τῇ μετὰ βολῇ τῶν πραγμάτων, τὸ τῶν οἱ Συρακούσιοι συλλαμβάνοντες ἀπετυμπεύον· καὶ γὰρ τῶν συκοφαντῶν ἄλλος ἐκ τῆς τῶν πολυπραγμόνων φρασεῖας καὶ ἐστὶν ἔστιν. ἀλλ' οἱ μὲν συκοφάνται ζητοῦσιν εἴ τις ἢ βεβούληται κακῶν, ἢ πεποιήκει· οἱ δὲ πολυπραγμονες καὶ τὰς ἀβουλήτας ἀτυχίας τῶν πέλας ἐλέγχοντες, εἰς μέσον ἐκφέρουσι. λέγεται ὅτι καὶ τὸν ἀλιθῆριον ἐκ φιλοπραγμοσύνης καλονομαδίῳα ἔπαρσεν. λιμοδ' γὰρ, ὡς εἴποιεν, Ἀθῆναισιν ἰσχυρὸν γηρομόρου, καὶ τῶν ἐχόντων πλεονεξίας μὲν οὐ φερόντων, ἀλλὰ κρύφα καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς οἰκίαις ἀλουῶντων, παρῶντες ἐτήρουν τῶν μύλων τ' ἰσόφον, εἴτα ἀλιθῆριοι παρορηροῦθησαν. ὁμοίως ὅτι καὶ τῶν συκοφαντῶν τοῦτο μαγεῖν ἴσταν· κεκαλυμμένου γὰρ ἐκφέρειν τὰ σῦκα, μιλῶντες καὶ φαίνοντες τὰς δ' ἀγροῦσας, ἐκλήθησαν συκοφάνται. καὶ τὸ τοῦ οἴου ἐκ ἀγροῦσας ἔστιν ἐνοεῖν τὰς πολυπραγμονας, ὅπως ἀγροῦσας τῶν πρὸς τὰς μισσομόρους μάλισα καὶ δις χερσίνου μούροις ὁμοιότητα καὶ συζητήσας τὰ ὅτι τῆδ' ὄμαδες.

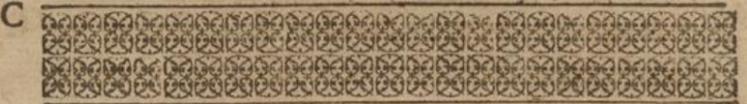
PLVTARCHI
De Cupiditate diuitiarum
libellus.

HIPPOMACHVS alipta, quibusdam hominem procerum longisq; manib. præditum laudantibus, tanquam ad pugillatione aptum: Sanè, inquit, si corona in sublimi suspensa foret detrahenda. Idem hoc vsurpare licet qui pulcros fundos, & amplas domos, argentiq; copiam cum stupore admirantur, inq; his felicitatem ponunt: rectè scil. iudicare eos, si quidem venalem beatitatẽ emere oporteret. Et verò multos videas, qui diuites iuxtaq; miseri esse malint, q̃ pecunia impensa felices fieri. Atqui non est venalis argẽto vacuitas doloris, magnanimitas, cõstantia, confidentia, vita tota ex sese apta. diuitiæ in se non habent cõtemtũ opũ, neq; superuacanearu possessio rerũ hoc præstat ut eas non requiras. Quo autẽ alio malo diuitiæ liberet, si ne cupiditatẽ quidẽ diuitiarũ tollit? Sanè potu bibedi appetit' exstinguitur, & cibus cibi desiderio medetur: & is qui dicit,

Da pallium Hippoacti, nam valde algeo,
si quis plures ingerat vestes, nõ ferat sed reiiciat. At auaritiã neq; argentũ neq; aurum exsaturat, neq; auctis opibus aboletur. sed dici potest de diuitiis, id quod in medicum gloriosum dictum est,

Tuum remedium morbum grauiorem facit.
quippe nos qui pane opus habebamus, domoq; & operculo modico, ac qualicunq; obsonio nactus, impleuit cõcupiscentia auri, argẽti, eboris, smaragdoru, canum, equoru: appetitu a reb. necessariis ad difficilia, rara, magno labore paranda, & inutilia auerso. Etenim rerum ad vitam tolerandã sufficientium nemo est pauper, neq; vnquã fenore argentum sumsit homo ut emeret caseum, panem, oliuas. sed alium sumtuosa domus debitorẽ fecit,

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
Περὶ φιλοπλουτίας.

HIPPOMACHOS ὁ ἀλείπτης, ἐπαίνοῦ τῶν ἰσχυρῶν αἰδοῦσιν ἐμῆκη καὶ μακρὰς ἐχούσας χεῖρας, ὡς πυκνὸν, εἰσὶν ἔφη κατελείπειν ἔδει τ' ἐφέρον κρεμάζον. τὸ τ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τὰς καλὰς οἰκίας καὶ τὸ πολὺ δ' ἐργεῖον ἔπαρσεν πεπληγημένους καὶ μακρὰς ἐχούσας, εἴη ἔδει Πωλυμύλιον τῶν ἀγαθῶν τ' ἰσοδαιμονίας. καίτοι πολλοὶ δὲ ἴδοι τις οἱ μάλλον ἐθέλουσι πλετεῖν καὶ κακοδαιμονεῖν, ἢ μακρὰ εἰσι γνέσασθαι δόντες δ' ἐργεῖον. ἀλλ' οἱ ἐστὶν γὰρ χρημάτων ὠνιον ἀλυπτία, μεγαλοφροσύνη, διστάθεια, γάρραλεότης, αὐτάρκεια· τὰ πλετεῖν οἱ ἐνεσι τὸ πλεῖον καταφρονεῖν, ὅθεν τὰ πρὸς τὰ πλεῖον κακῶν, ὅ μὴ δεῖσθαι τῶν πλεῖον. τίνος οἴου ἀπαλλάττει τῶν ἄλλων κακῶν ὁ πλεῖος, εἰ μὴ δὲ φιλοπλουτίας; ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἐσέβησαν τ' τῶν ποτὲ ὄρεξιν, καὶ ἔσθ' ἴστω τ' ἔσθ' ὅτι θυμῶν ἠέσαντο. (καὶ κείνος ὁ λέγων, Δὸς χλαῖνας Ἰππώνακτι. καὶ ἔσθ' ὅτι ῥιγῶν πλειόνων ὅτι φερομένων, δυσαναχρεῖ καὶ διωτῆται) φιλαργυρία δὲ οὐ σέβησιν δ' ἐργεῖον ὅθεν χρεῖστον, ὅθεν πλεονεξία παύεται κτωμένη τὸ πλεον. ἀλλ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τὸ πλοῦτον, ὡς πρὸς ἰσθὸν ἀλαζόνα, τὸ φερομένον ὅθεν νόσον μείζω ποιεῖ. ἀρτὸς δ' ὁμοῦ καὶ οἴκου καὶ σκέπης μετείας, καὶ τ' τυχόντος ὅφρα ὄραλα βῶν, ἐμπέπληκται ὅτι θυμῶν χρεῖστον καὶ δ' ἐργεῖον καὶ ἐλέφαντος, καὶ σμαραγδῶν, καὶ κινῶν καὶ ἰππῶν, εἰς χαλεπὰ καὶ ἀσάμια καὶ δις πόριστα καὶ ἀχρηστα, μετὰ τὰς ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῶν ὄρεξιν. ἐπεὶ τῶν γὰρ δ' ἐργεῖων ὅθεν πένης ἔστιν· ὅθεν δ' ἐδιδύσασθαι πῶ ποτὲ δ' ἐργεῖον ἀθροῦσας, ἵνα ἀλφίσα παρῆν, ἢ τυρῶν, ἢ ἀρτῶν, ἢ ἐλαίας. ἀλλὰ τὸν μὲν οἰκία πολυτελής χρεῖσταιλέττω πεποιήκειν.

E εἰ μὴ δὲ φιλοπλουτίας; ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἐσέβησαν τ' τῶν ποτὲ ὄρεξιν, καὶ ἔσθ' ἴστω τ' ἔσθ' ὅτι θυμῶν ἠέσαντο. (καὶ κείνος ὁ λέγων, Δὸς χλαῖνας Ἰππώνακτι. καὶ ἔσθ' ὅτι ῥιγῶν πλειόνων ὅτι φερομένων, δυσαναχρεῖ καὶ διωτῆται) φιλαργυρία δὲ οὐ σέβησιν δ' ἐργεῖον ὅθεν χρεῖστον, ὅθεν πλεονεξία παύεται κτωμένη τὸ πλεον. ἀλλ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τὸ πλοῦτον, ὡς πρὸς ἰσθὸν ἀλαζόνα, τὸ φερομένον ὅθεν νόσον μείζω ποιεῖ. ἀρτὸς δ' ὁμοῦ καὶ οἴκου καὶ σκέπης μετείας, καὶ τ' τυχόντος ὅφρα ὄραλα βῶν, ἐμπέπληκται ὅτι θυμῶν χρεῖστον καὶ δ' ἐργεῖον καὶ ἐλέφαντος, καὶ σμαραγδῶν, καὶ κινῶν καὶ ἰππῶν, εἰς χαλεπὰ καὶ ἀσάμια καὶ δις πόριστα καὶ ἀχρηστα, μετὰ τὰς ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῶν ὄρεξιν. ἐπεὶ τῶν γὰρ δ' ἐργεῖων ὅθεν πένης ἔστιν· ὅθεν δ' ἐδιδύσασθαι πῶ ποτὲ δ' ἐργεῖον ἀθροῦσας, ἵνα ἀλφίσα παρῆν, ἢ τυρῶν, ἢ ἀρτῶν, ἢ ἐλαίας. ἀλλὰ τὸν μὲν οἰκία πολυτελής χρεῖσταιλέττω πεποιήκειν.